

Tekst **DOUWE ANNE VERBRUGGE**
Fotografie **MAX DE KRIJGER**

Jan Visscher
loodst natuurliefhebbers rond

IJSSEL- DELTAMAN

Puur natuur. Daar houdt Jan Visscher van. De vertreksteiger gaat verscholen achter wuivend riet. Geen platgetreden paden van waaruit hij zijn vaarexcursies over de IJsseldelta houdt. Ook op en langs het water weet de geboren verhalenverteller plekjes te vinden die niemand anders kent. “Dit is mijn leefgebied. Toen ik nog in de poepluiers zat, ging ik al met mijn vader mee om hier te vissen en riet te snijden.”

'Ik vaar mee op de golven
VAN VERANDERING'

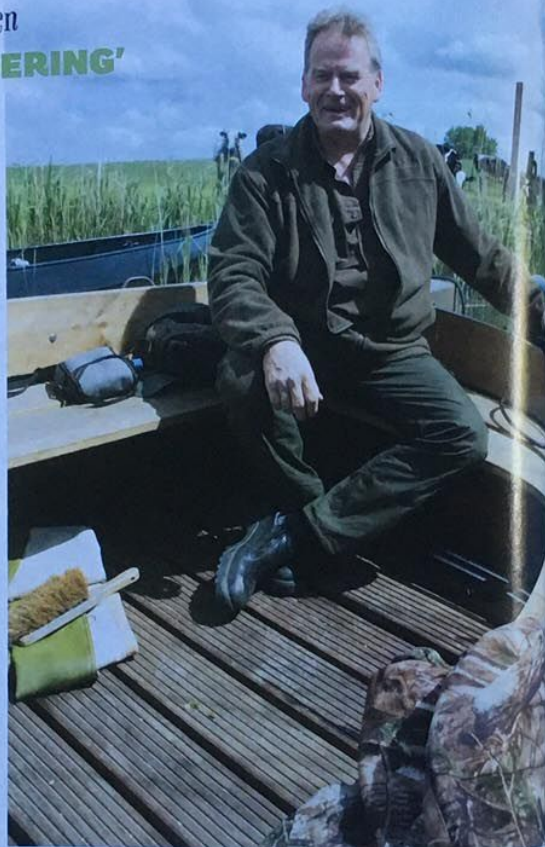

Fitis

We gaan naar zee!", roept Jan Visscher als hij aan het startkoord van zijn buitenboordmotor trekt. Boer Herman van Assen, vogelaar Maarten

Houtsma en lokale toerist Henk Tuinman hebben zich zojuist gesetteld aan boord van de ijzeren vlet. Er kunnen zo'n tien tot twaalf mensen mee, maar het deert de man uit IJsselmuiden niet als hij geen volle vracht heeft. Jan is al blij als hij het water weer op mag. "Mijn vader en mijn opa noemden het IJsselmeer nog steeds 'de zee', vanuit de tijd dat het nog de Zuiderzee heette en niet was afgedamd door de Afsluitdijk. Maar vergis je niet. Ook op dit binnenwater kan het bij storm flink spoken."

Vanuit Ramspol trekt de vlet eerst het Ramsdiep op, om vervolgens langs de Rampolsploot te varen. Dat is een van de vele zandplaten die zijn opgespoten om de natuur in dit waterrijke gebied meer divers te maken. "Ik heb er geen moeite mee als dingen veranderen. Ik vaar mee op de golven van verandering. Dat maakt de ontdekkingsstocht die het leven is alleen maar

interessanter. Tegelijk ben ik verzet op geschiedenisverhalen. Die geven duiding aan de toekomst. Zo was het hier vroeger een echt moerassig deltagebied waar eb en vloed heersten en waar zeven rivierarmen vanuit de IJssel de Zuiderzee bereikten. Mijn opa Piet en mijn vader Dirk-Jan leefden van de natuur. Met de visserij, de jacht en het snijden van riet en biezen verdienden zij hun brood. En ik doe het weer op mijn manier. Maar nu moeten jullie je even vasthouden!", roept de 55-jarige kapitein als hij de vlet laat landen op de zanderige bodem van de Schokkerplaat.

BEVERPAADJES

Aanbeland op het eiland merkt vogelaar Maarten op dat hij vanuit de struwelen een fitis hoort zingen. "Kijk, dan leer ik ook weer eens wat!", lacht Jan. "Dat hier blauwborsten zitten weet ik wel. Maar dat dit helder klinkende riedeltje van de fitis is, is nieuw voor mij. Van eenden weet ik

Beversporen

'Als ik met gezellige dames
op pad ben, laat ik de boot
**WELEENS EXPRES
VASTLOPEN'**

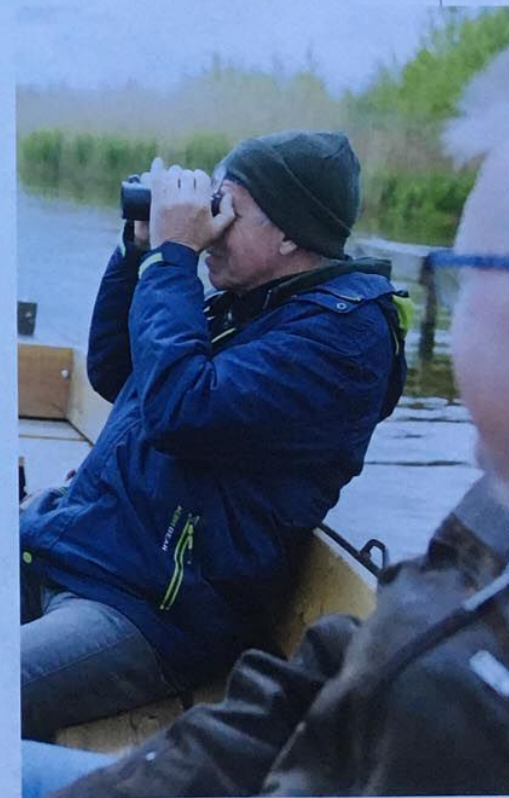
Vogelaar Maarten Houtsma tuurt de horizon af op zoek naar een bijzonder stiptje.

trouwens alles. Ik ken zelfs de bijnamen die ze de eenden hier geven." Even verder op het eiland zijn de knaagsporen van bevers duidelijk waarneembaar. Verschillende wilgentakken zijn geveld door de bedrijvige beestjes. "En zie je de wissels hier? Dat zijn hun vaste looppaadjes. De nieuwe burcht heb ik nog niet gevonden, maar daar ga ik ook niet naar op zoek. Ik laat ze met rust. Loop nog even een stukje mee, dan laat ik jullie hun oude burcht zien. Het is weliswaar een ineengestorte hoop takken, maar dan ervaar je wel wat een werk die beestjes verzetten. Heel soms zie ik ze overdag, maar zoals de meeste beesten zijn ze het best waarneembaar in de vroege ochtend of tegen de avondschemer."

Jan wijst op keutels die aan de rand van het eiland liggen. "Die zijn van een ree. Die zitten hier ook. Een keer kwam ik met mijn boot een zwemmende ree tegen. Ik ben toen langsij gevaaren om het beestje terug te sturen naar het dichtstbijzijnde eiland, want ik dacht dat ie de weg kwijt was en zou verdrinken. Later hoorde ik van een kenner dat reeën enorme afstanden kunnen zwemmen. Waarschijnlijk was deze ree gewoon onderweg naar een nieuw leefgebied."

VIS ZAT

Herman, hij heeft een biologische melkschapenboerderij in de Vreugderijkerwaard bij het buurtschap Spoolde, informeert bij Jan of hij weleens zijn hengel uitgooit. "Het vissen laat ik tegenwoordig aan de vis- en zeearenden over. Het is een belevenis om die vogels aan het werk te zien: Vanaf vijftig meter hoog duiken ze het water in om een karper of kolblei te verschalken. Zie je daar in de verte hoog in de bomen

Vergis je niet,
OP DIT BINNENWATER
 kan het flink spoken'

Reebokje

dat zwarte stipje? Dat is het imposante bouwwerk van een zeearend. Die nesten zijn wel één meter zeventig breed en twee meter diep. Maar om terug te komen op de visserij: met mijn vader heb ik hier veel op de paling gezeeten. Als kleintje ging ik al mee het water op. Mijn vader zei altijd: 'Hoe harder je zingt, hoe dikker de paling.' Dus ik maar zingen op dat bootje, haha! Van de vissers die nu nog op paling mogen vissen hoor

ik dat het weer beter gaat met de palingstand. Maar weet je wat hier ook zit? De meerval. Ze hebben al exemplaren gevangen van twee meter lang. Monsters zijn het! Er zit hier vis zat. Bij het kanoën is het weleens voorgekomen dat de kuitschietende karpers gewoon tegen de boot aanklotsten. Ze trekken zich nergens wat van aan."

Bij het aanmeren in de rietlanden van een volgend eiland stuift een meerkoet weg. "Die is net begonnen met nestelen, kan niet anders." En inderdaad. Twee eieren zitten er in het nest. "Als we vroeger in de zomer bezig waren met snijden van biezen – die werden gebruikt voor het matten van stoelen – en we kregen dorst, dan tikten we een rauw koetenei naar binnen. Echt heel lekker is het niet, maar er is niks mis mee."

HUISJE VAN RIET

Op het eiland schieten nieuwe scheuten riet omhoog tussen de verouderde vaalgele stengels van vorig jaar. Met het maaien van riet op de rietlanden van Kampereiland is Jan een paar geleden gestopt. "Het leverde niets meer op. Maar mooi werk vond ik het wel. Het kriebelt in de wintermaanden. We sloegen het

Bij het aanmeren stuift een meerkoet weg.

gesneden riet op als 'mieten': een methode waarbij we een soort huisje van riet maakten. Het riet blijft dan langer goed dan wanneer je het als 'rillen' opslaat." Een koppel ganzen vliegt al gakkend over. Henk vraagt Jan wat voor gans dat is. "Een grauwe gans", ziet Jan in één oogopslag. "Mijn opa nam vroeger tegen betaling jagers mee de rietlanden in. Dan gingen ze meestal op eenden jagen. Op een goede dag kwam opa terug met twee grauwe ganzen. Nou nou, dat was een zeldzaamheid in die dagen. Moet je nu eens mee aankomen!"

Als Jan het Kattendiep optrekt, verschijnen aan de horizon de kerktorens van Kampen. "Dit was vroeger de vaarroute voor de eilandbewoners van Schokland, die boodschappen gingen doen in Kampen. In de Middeleeuwen de allerbelangrijkste vaarroute van heel Nederland. Kampen was de place to be in die tijd. De stad floreerde door alle handelsactiviteiten die er plaatsvonden. Door verzanding vanuit de rivierarmen werd Kampen steeds lastiger bereikbaar en verlegden handelsschepen hun route naar Amsterdam. Gelukkig maar, anders was Kampen de hoofdstad van Nederland geworden en was het hier een onrustige boel geweest!"

ZIN IN EEN VAAREXCURSIJE MET JAN?

Informeer en reserveer via
www.natuurexcursiesijsseldelta.nl;
 zie ook Facebook:
 Natuurexcursies IJsseldelta.

De gashendel gaat open als Jan zijn verhaal heeft afgerond. Maar niet voor lang. Met een ferme tik slaat de buitenboordmotor uit. "Ai, een zandbank geraakt." Met een staak zoekt Jan naar dieper water om de motor weer aan te trekken. "Als ik met een aantal gezellige dames op pad ben, laat ik de boot ook weleens expres vastlopen op een zandplaat. Brengt even wat spanning en reuring mee! Om vervolgens met de dames een eilandje op te zoeken om de zelf meegebrachte appeltaart op te peuzelen. Stoeltjes en een tafeltje neem ik mee of we improviseren het een en ander. Het is zo'n uniek gebied, je verveelt je nooit. Vanaf het moment dat je de boot instapt, ben je in een andere wereld."